

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa Biura Usług Inwestycyjnych D. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

i E. Operator Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o zwarcie umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 24 września 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej Biura Usług Inwestycyjnych D.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. od wyroku Sądu

Apelacyjnego

z dnia 9 sierpnia 2012 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2012 r., oddalił apelacje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz Biura Usług Inwestycyjnych D. Sp. z o.o. (zainteresowany) od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 grudnia 2011 r., w sprawie z odwołania zainteresowanego oraz E. Operator Sp. z o.o. (powód) od decyzji Prezesa Urzędu z dnia 25 lutego 2010 r.

Zainteresowany zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, art. 16 ust. 1 Prawa energetycznego w związku z art. 7 ust. 1 i

art. 45 i 46 Prawa energetycznego, art. 9c ust. 3 pkt 11 w związku z art. 7 ust. 1 prawa energetycznego, art. 45 i 46 Prawa energetycznego, § 7 i 8 rozporządzenia systemowego, art. 229 k.p.c. w związku z art. 231 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 w związku z art. 233 § 1 k.p.c.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zainteresowany powołał się na występowanie w sprawie trzech istotnych zagadnień prawnych, potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie oraz oczywistą zasadność skargi.

Jako pierwsze wskazał problem, jaki jest charakter prawny dokumentu wydawanego na podstawie § 7 i 8 rozporządzenia systemowego pt. Warunki przyłączenia do sieci i jakie są skutki prawne wydanie tego rodzaju oświadczenia woli przedsiębiorstwa energetycznego złożonego w procesie przyłączania wytwórcy energii elektrycznej do sieci elektroenergetyczne i wykazywania spełnienia przesłanek istnienia obowiązku przyłączenia od sieci, czyli istnienia technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia, w szczególności w związku z zarzutami odwołania powoda konieczne jest stwierdzenie, czy dopuszczalne jest zgłaszania przez przedsiębiorstwo energetyczne dowodów na okoliczność zaprzeczenia i podważanie osnowy wydanych przez siebie warunków przyłączenia, które mają status analogiczny, jak przyznanie przez przedsiębiorstwo okoliczności faktycznej w rozumieniu art. 229 k.p.c.

Jako drugie zagadnienie prawne zainteresowany podniósł kwestię, czy plan rozwoju przedsiębiorstwa energetycznego określany w trybie art. 16 Prawa energetycznego wpływa, a jeżeli tak, to w jakim zakresie, na obowiązek przyłączenia wytwórcy energii elektrycznej do sieci, określony w art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego.

Jako trzecie zagadnienie prawne powód wskazał problem, jak należy rozumieć spełnianie warunków ekonomicznych przyłączenia, o których mowa w art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, wobec faktu, że zgodnie z prawem energetycznym przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną nie ponoszą kosztów rozwoju i modernizacji sieci operatorów a jedynie rzeczywiste koszty przyłączenia, rozumiane jako koszty odcinka infrastruktury elektroenergetycznej łączącej jednostkę wytwórczą z siecią operatora systemu elektroenergetycznego,

jak również nie ponoszą żadnych opłat za wprowadzanie produkowanej przez siebie energii elektrycznej do systemu a koszty funkcjonowania, modernizacji i rozwoju sieci elektroenergetycznych ponoszą zgodnie z art. 45 Prawa energetycznego jedynie odbiorcy końcowi energii w opłatach dystrybucyjnych.

Powołując się na przesłankę przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., zainteresowany wskazał jako przepisy wymagające wykładni z powodu rozbieżności w orzecznictwie art. 7 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 5, art. 9 ust. 3 pkt 11 Prawa energetycznego § 7 ust. 4 pkt 4, § 8 ust. 3 pkt 1 i § 8 ust. 4-6 rozporządzenia systemowego. Zdaniem zainteresowanego wyroki Sądu Najwyższego oraz sądów niższych instancji w całkowicie rozbieżny sposób traktują charakter prawny i skutki prawne wydania - zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu systemowym - przez przedsiębiorstwo energetyczne dokumentu pt. Warunki przyłączenia do sieci. Jedne wyroki uznają bowiem warunki przyłączenia za potwierdzenie przez operatora systemu istnienia warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia z art. 7 ust. 1 PE, inne wyroki czynią zaś z tego dokumentu nic nie znaczącą czynność faktyczną.

Zdaniem zainteresowanego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na uchylenie decyzji wbrew art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego oraz § 7 ust. 4 pkt 4, § 8 ust. 3 pkt 1, § 8 ust. 4-6 rozporządzenia systemowego pomimo, że przesłanki do orzeczenia decyzja umowy między stronami zostały spełnione, albowiem w dniu wydania warunków przyłączenia istniały techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia elektrowni wiatrowej P. do sieci powoda, określona w art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego.

Powód wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej zainteresowanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zainteresowanego nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych

budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarga kasacyjna realizuje przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się więc na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 55/12 i powołane tam orzeczenia).

Należy również pamiętać, że każda z przesłanek tzw. przedsądu służy realizacji innych funkcji postępowania kasacyjnego i przez to wymaga odrębnego, odpowiedniego skonstruowania i uzasadnienia.

Tymczasem wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania został wadliwie skonstruowany. Wadliwość ta polega na przyporządkowaniu tych samych problemów prawnych do trzech autonomicznych przesłanek tzw. przedsądu, jakimi są występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości interpretacyjne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywista zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Tymczasem nie można mówić o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i równocześnie – wykorzystując ten sam przepis prawa oraz problem prawny – powoływać się na występowanie wątpliwości oraz rozbieżności interpretacyjnych w orzecznictwie sądowym rodzących potrzebę dokonania wykładni przepisu, bądź oczywistą zasadność skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2013 r., III SK 39/12).

Niezależnie od powyższego mankamentu uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zainteresowanego do rozpoznania nie zawiera argumentacji, której analiza mogłaby przekonać Sąd Najwyższy o występowaniu publicznoprawnej potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie.

Ustosunkowując się w pierwszej kolejności do potrzeby rozstrzygnięcia sformułowanych przez powoda zagadnień prawnych należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wynika, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r.,

V CSK 75/06; z 19 października 2012 r., III SK 13/12). Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wymogi te uzasadnione są publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., V CSK 356/07). Zagadnienie prawne musi być nie tylko powiązane z przepisami powołanymi w podstawie kasacyjnej, ale także uwzględniać podstawy samego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11; z 22 maja 2012 r., III SK 45/11; z 4 lipca 2012 r., III SK 2/12; z 27 września 2012 r., III SK 8/12; z 12 kwietnia 2013 r., III SK 32/12).

Uzasadnienie wniosku zainteresowanego o przyjęcie skargi kasacyjnej ze względu na występowanie w sprawie trzech istotnych zagadnień prawnych nie spełnia zaś powyższych wymogów, ponieważ nie zawiera jakiegokolwiek jurydycznej analizy postawionych problemów, wariantów ich rozwiązania oraz analizy interesu publicznego w wyborze konkretnego ich rozstrzygnięcia.

Odnosząc się do potrzeby dokonania w niniejszej sprawie wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, Sąd Najwyższy stwierdza, że zainteresowany uczynił zadość wymogowi określenia przepisów wymagających wykładni Sądu Najwyższego oraz wskazał na czym jego zdaniem polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów. Jednakże wskazane przez niego rozbieżności, w tym powołane „rozbieżności” w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie dotyczą wykładni przepisów, lecz ich stosowania w sprawach z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu w przedmiocie przyłączenia do sieci, które cechują się zróżnicowanymi okolicznościami faktycznymi i ustaleniami poczynionymi w toku postępowania administracyjnego oraz postępowania sądowego. Podczas gdy ustalenia poczynione w sprawie zakończonej wyrokiem III SK 42/10 mogły w ocenie Sądu Najwyższego uzasadniać przyjęte przez Sąd drugiej instancji założenie o aktualizacji obowiązku przyłączenia do sieci, ustalenia poczynione przez Prezesa Urzędu oraz sądy orzekające w toku instancji w sprawie III SK 33/11 takiego założenia nie uzasadniały. Nie dowodzi to

jednak rozbieżności w wykładni przepisów prawa przez sądy w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej zainteresowanego ze względu na przesłankę, o której mowa w sprawie, prowadzi do wskazania preferowanej przez niego linii orzeczniczej oraz krytyki zapatrywań wyrażonych w uzasadnieniu wyroku III SK 33/11 w odniesieniu do kwestii nie objętych zakresem normowania przepisów powołanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Analogicznie jak w przypadku uzasadnienia potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej ze względu na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych brak stosownego wyводу jurydycznego, wspartego odpowiednią argumentacją kontekstową. Skarga kasacyjna zainteresowanego jest w rezultacie kolejnym przykładem działania stron postępowania w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu polegającego na przerzucaniu się poglądami co do określonej wykładni przepisów prawa materialnego bez osadzenia tej wykładni w kontekście faktycznym konkretnej sprawy (kategorii spraw) oraz bez uwzględnienia zasad funkcjonowania rynku poddanego regulacyjnym kompetencjom Prezesa Urzędu. Wywołuje to ten skutek, że w argumentacji towarzyszącej wnioskowi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie można dopatrzeć się istnienia interesu publicznego w rozpoznaniu skarg kasacyjnych w sprawach z zakresu regulacji energetyki.

Sąd Najwyższy nie dopatrzył się również podstaw do uznania skargi kasacyjnej zainteresowanego za oczywiście uzasadnioną. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem dotyczącym tej przesłanki przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., skarżący powinien nie tylko wskazać konkretne przepisy prawa ale także przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające dlaczego te przepisy zostały jego zdaniem w ewidentny sposób naruszone przez Sąd drugiej instancji. Oczywiście naruszenie powinno być przy tym rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z 9 maja

2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Stosownej argumentacji w uzasadnieniu wniosku zainteresowanego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak. Poprzestano w nim na enigmatycznym odwołaniu do niesprecyzowanych „powyższych argumentów”. Jak się wydaje na podstawie analizy uzasadnienia wniosku, zainteresowanemu chodzi o argumenty, które powołał na użytek przekonania Sądu Najwyższego o potrzebie rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych oraz konieczności wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Tym samym zainteresowany zarzuca wyrokowi Sądu Apelacyjnego widoczne na pierwszy rzut oka naruszenie przepisów prawa, które jednocześnie stanowią podstawę dla sformułowania istotnego zagadnienia prawnego, a zatem nowego problemu prawnego nie rozstrzyganego do tej pory w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Równocześnie zainteresowany przyjmuje, że wykładnia i stosowanie przepisów, które wywołują (jego zdaniem) w orzecznictwie rozbieżności, jest oczywista, co z kolei oznacza, że o żadnych rozbieżnościach ani wątpliwościach interpretacyjnych nie może być mowy. Niezależnie od tych konstrukcyjnych, formalnych wad wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej zainteresowanego z uwagi na przesłankę, o której mowa art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zasadniczym powodem nieuwzględnienia tej podstawy tzw. przedsądu jest brak wymaganego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym wywodu jurydycznego, wykraczającego poza sformułowanie oczekiwań interpretacyjnych skarżącego.

Mając powyższe na uwadze, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.